

Portefeuillehouder: wethouder Kleijnen
Datum collegevergadering: 23 april 2024
Datum commissievergadering: 13 mei 2024
Datum raadsvergadering: 3 juni 2024

1. Onderwerp

Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 “Samen sterk, iedereen veilig” Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties

2. Voorstel

1. Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 “Samen sterk, iedereen veilig”, Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties vast te stellen.

3. Inleiding

Iedereen heeft recht op een veilig bestaan. Geweld in afhankelijkheidsrelaties hoort daar niet in thuis. Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. Jaarlijks worden er ongeveer 200.000 mensen in Nederland het slachtoffer van. Het gaat om geweld dat gepleegd wordt door een persoon die het slachtoffer niet alleen kent, maar waar het slachtoffer ook materieel of emotioneel afhankelijk van is. Voorbeelden zijn huiselijk geweld, ouderenmishandeling, kindermishandeling, maar ook mensenhandel en mishandeling door een mantelzorger. Bijlage 6 geeft de cijfers van meldingen en adviesaanvragen bij Veilig thuis 2023 voor de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Gemeenten hebben naast inhoudelijke taken vanuit de WMO de opdracht om een regionale visie te ontwikkelen gericht op de aanpak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties. De visie, met een gezamenlijke ambitie, geeft richting en vormt de basis voor effectieve samenwerking om zo samen de cirkel van geweld te doorbreken.

Gemeenten hebben in deze aanpak de regierol voor wat betreft het sociale domein. Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 (Art. 2.1.2 in conjunctie met art. 2.2.1) zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de ketenaanpak op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Naast preventie, zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de bestrijding, de aanpak en nazorg van kindermishandeling. Alle gemeenten hebben dus een eigen taak om geweld in afhankelijkheidsrelaties aan te pakken, onder andere door te zorgen voor de lokale infrastructuur om preventie, vroegsignalering en laagdrempelige hulp te waarborgen.

In het kader van een integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties maken we echter ook afspraken op lokaal, sub-regionaal, regionaal en provinciaal/landelijk niveau. Met deze regiovisie wordt gezamenlijk door de Zuid-Limburgse gemeenten invulling gegeven aan de opdracht van het Rijk om te komen tot een eenduidige en integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Heerlen voor de regio Parkstad en Maastricht voor de regio Maastricht Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek, zijn centrumgemeenten in de regio Zuid-Limburg.

Op 10 april heeft er een informatieve webinar plaatsgevonden voor raads- en commissieleden. Daarnaast is er bij deze nota een sneller leesbare samenvatting van de regiovisie gevoegd (bijlage 2).

4. Beoogd effect / doel

Samen doorbreken we de cirkel van geweld: wij creëren veiligheid, signaleren vroegtijdig, stoppen

geweld in afhankelijkheidsrelaties blijvend, we waarborgen duurzaam herstel en pakken onderliggende problemen aan. Wij doorbreken de intergenerationele overdracht van geweld (in gezinnen): wij organiseren directe veiligheid, creëren stabiele veiligheid en organiseren duurzaam herstel. Dit willen we voor iedereen: van -9 maanden tot 100+ jaar.

Om de ambitie te realiseren zijn 3 ontwikkellijnen geformuleerd

1. Samen zien: Iedereen kent en herkent signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en ook de gevolgen ervan en weet wat hij/zij dan kan doen.
2. Samen leren, Samen werken: Geen enkele professional werkt op een eigen eiland, ze benutten allen de kracht en ervaringen van het netwerk;
3. Samen doen: Niemand komt zonder hulp te zitten.

Voor deze ontwikkellijnen hebben we de NUL-ambitie. Hoofdstuk 5 van de regiovisie (bijlage 1) gaat hier verder op in.

5. Argumenten

1.1 *Gezamenlijke ambitie en aanpak is essentieel voor het effectief aanpakken van geweld in afhankelijkheidsrelaties.*

Geweld in afhankelijkheidsrelaties is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. De gevolgen zijn vaak groot, zelfs na één incident. Want naast fysieke en maatschappelijke gevolgen zijn er de psychische gevolgen: gevoelens van vernedering, kleinering, angst, machteloosheid en wanhoop kunnen zorgen voor frustratie, woede en ernstige psychische belemmeringen. Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties te herkennen, om zo snel mogelijk de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Deze ondersteuning wordt geboden door tal van partijen. Samenwerking tussen verschillende disciplines is essentieel, omdat er meerdere factoren van invloed zijn op dit geweld zoals bijvoorbeeld opvoedingsstijl, de woonomgeving, gezondheid en de financiële situatie. Een gezamenlijke visie en aanpak is essentieel.

1.2 *Visie en uitvoeringsplan zijn opgesteld met en door partners.*

In de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties hebben we elkaar als netwerkpartners, waaronder ook ervaringsdeskundigen, hard nodig. Omdat er vrijwel altijd meerdere problemen spelen, kan één organisatie nooit alle problemen op eigen kracht oplossen. Belangrijk is dat we een gezamenlijke ambitie en aanpak hebben. Er hebben daarom meerdere netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden om zo tot een gezamenlijk gedragen visie en aanpak te komen, die van ons allemaal is. Behalve de externe afstemming met partners, ervaringsdeskundigen en andere gemeenten, heeft er intern bij de gemeente ook afstemming plaatsgevonden. De afdeling vergunningen, veiligheid, toezicht en handhaving kan zich vinden in de regiovisie en het positieve advies van de Commissie Zorg en Veiligheid daarover.

1.4 *Commissie Zorg en Veiligheid geeft een positief advies.*

In de regio Zuid-Limburg is in 2021 de Commissie Zorg en Veiligheid ingericht om te komen tot afstemming en advies rond zogenaamde snijvlakthema's zoals huiselijk geweld en personen met verward of onbegrepen gedrag. De partijen die zich hiertoe hebben gecommitteerd zijn: gemeenten (Welzijn, (jeugd)zorg en Veiligheid), OM, politie, GGZ (Mondriaan) en de GGD Zuid-Limburg. De Commissie Zorg en Veiligheid is op meerdere momenten betrokken bij de totstandkoming van de regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig". De commissie heeft positief geadviseerd over de voorliggende visie. Een brief van de commissie is als bijlage toegevoegd (bijlage 3).

1.5 *Het advies van de regionale adviesraad is meegenomen.*

De regionale adviesraad heeft in hun advies zeven adviespunten benoemd. Deze adviespunten zijn waar mogelijk reeds meegenomen in de regiovisie. De overige adviezen worden meegenomen in het uitvoeringsplan. Er is een advies geformuleerd op Zuid-Limburgse schaal dat gedeeld is met alle 16 Zuid-Limburgse afzonderlijke adviesraden. De aandachtspunten van de lokale adviesraden zijn ook meegenomen.

De Valkenburgse adviesraad sociaal domein onderschrijft het advies en heeft het overgenomen. Zij hebben dit advies op eigen titel ingebracht bij onze gemeente (bijlage 4 a en b). Het college heeft een antwoord gestuurd met een reactie op de adviezen. Deze brief is bijgevoegd als bijlage 5

1.6 De regiovisie heeft een solide basis.

De regiovisie heeft een solide basis waarbij we kennis en ervaringen halen uit ervaringsdeskundigen en professionals, maar ook uit gefundeerde documenten zoals:

- De evaluatie van de voorgaande visie, met de titel Geweld hoort nergens Thuis,
- De eindrapportage van het gelijknamige landelijk programma
- De belangrijkste conclusies uit de recent gepubliceerde cohortstudie van het Verwey-Jonker Instituut 'Huiselijk geweld, een complex en hardnekkig probleem'
- De bouwstenen van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.

6. Kanttekeningen/Risico's

1.1 De regiovisie geeft geen inzicht in welke concrete acties er gaan plaatsvinden.

Ondanks het feit dat de uitvoering een collegebevoegdheid is, geeft het college bij andere visies en beleidskaders vaak al inzicht aan uw raad over wat er dan concreet gaat gebeuren. Omdat ook het uitvoeringsplan breed gedragen moet worden, wordt deze op een gelijksoortige manier tot stand gebracht. Dus met partners, ervaringsdeskundigen, de adviezen van de adviesraden en alle gemeenten, om daarna ook nog ter advisering voorgelegd te worden aan de commissie Zorg en Veiligheid. Dit vergt tijd.

Indien uw raad dit wenst, zal het uitvoeringsplan te zijner tijd met u gedeeld kunnen worden om aan deze behoefte van de raad te voldoen.

7. Financiën

Heerlen voor de regio Parkstad en Maastricht voor de regio Maastricht Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek, zijn centrumgemeenten in de regio Zuid-Limburg. Zij ontvangen structureel extra geld ten behoeve van de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties voor Zuid-Limburg (Decentralisatie uitkering vrouwenopvang afgekort Duvo middelen).

In het uitvoeringsplan wordt opgenomen op welke wijze deze regiomiddelen worden ingezet voor de jaren 2024-2027.

Dit kost de gemeente Valkenburg aan de Geul niks. Het staat niet op de begroting en we lopen ook geen financieel risico. Er wordt uiteraard wel beleidsinhoudelijke inzet geleverd binnen bestaande formatie.

8. Uitvoering

De visie wordt in het tweede kwartaal van 2024 ter vaststelling aan alle gemeenteraden in Zuid-Limburg voorgelegd. Vervolgens wordt het regionale uitvoeringsplan met eventueel lokale aanvullingen ter vaststelling aan alle colleges in Zuid-Limburg voorgelegd. Streven is om uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 een bijeenkomst te laten plaatsvinden waarin betrokken kernpartners zich committeren aan de visie en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring.

De wijze van evaluatie en monitoring wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan. Er zal in ieder geval tweejaarlijks een evaluatie plaatsvinden om te kijken waar we staan en wat beter kan. Ook zal voor de geprioriteerde onderwerpen een plan van aanpak opgesteld worden waarin aangegeven wordt hoe dit geëvalueerd wordt.

9. Communicatie

Bij de totstandkoming van de regiovisie is een communicatiebureau ingeschakeld. Een onderdeel van de opdracht is het opstellen van een strategisch communicatieplan. Het doel van dit plan is om tijdens de uitvoering van de regiovisie alle betrokkenen regelmatig te informeren en goed

aangehaakt te houden. Waarbij de informatie aan moet sluiten bij de behoefte van de betreffende stakeholders. Onderdeel van het strategisch communicatieplan is het gebruik van het GIA-platform voor professionals waar regelmatig informatie wordt gedeeld.

10. Bijlagen

1. Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 “Samen sterk, iedereen veilig” aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties
2. Samenvatting/ verkorte versie van de visie “Samen sterk, iedereen veilig”
3. Brief van de commissie Zorg en Veiligheid
4. Brief adviesraad sociaal domein met daarbij hun advies op de regiovisie.
5. Antwoordbrief college aan de adviesraad sociaal domein
6. Jaaroverzicht (2023) van meldingen en adviesaanvragen Veilig Thuis voor de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 23 april 2024;

Gehoord de raadscommissie Sociaal Domein de dato 13 mei 2024;

B e s l u i t :

- De regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 “Samen sterk, iedereen veilig” Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties vast te stellen

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 3 juni 2024.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter